RAAD VAN TOEZICHT VERZEKERINGEN

U I T S P R A A K Nr. 2004/86 Mo

i n d e k l a c h t nr. 2004.1627 (037.04)

ingediend door:

hierna te noemen 'klager',

tegen:

hierna te noemen 'verzekeraar'.

De Raad van Toezicht Verzekeringen heeft kennis genomen van de schriftelijke klacht, alsmede van het daartegen door verzekeraar gevoerde schriftelijke verweer.

Uit de stukken is, voor zover voor de beoordeling van de klacht van belang, het navolgende gebleken.

Inleiding

Tussen klager en verzekeraar is per 1 juni 2001 een motorrijtuigenverzekering tot stand gekomen. Op 22 juni 2002 heeft klager een aanrijdingschade bij verzekeraar gemeld. Verzekeraar heeft bij brief van 27 juni 2002 met een beroep op artikel 251 Wetboek van Koophandel (WvK) de verzekering met terugwerkende kracht vernietigd.

De klacht

Klager is bij het uitzien naar een goedkoper alternatief voor zijn lopende personenautoverzekering gestuit op een door een tussenpersoon namens verzekeraar gedane aanbieding voor een verzekering. Klager heeft mondeling aan de tussenpersoon de informatie verstrekt die voor deze verzekering nodig was. De tussenpersoon heeft op 14 mei 2001 namens klager een aanvraagformulier voor een personenautoverzekering bij verzekeraar ingediend. Klager heeft de polis en de premienota ontvangen en deze prompt betaald. Verzekeraar heeft de aldus gesloten verzekering eerst na melding van een op 22 juni 2002 voorgevallen aanrijdingschade beëindigd met terugwerkende kracht wegens het niet volledig en niet overeenkomstig de waarheid invullen van het aanvraagformulier. Klager heeft geen enkele bemoeienis gehad met de invulling en de ondertekening van het aanvraagformulier. Inmiddels staat vast dat de tussenpersoon op het aanvraagformulier de handtekening van klager heeft vervalst. Verzekeraar heeft de relatie met de tussenpersoon beëindigd. Klager heeft de stellige indruk dat de reden om de verzekering te beëindigen niet is gelegen in de schadelast, maar is ingegeven door de gebleken onbetrouwbaarheid van de namens verzekeraar optredende tussenpersoon.

Verzekeraar had na de ontvangst van de royementsverklaring van de vorige verzekeraar bij wie klager een personenautoverzekering had, kunnen constateren dat het aanvraagformulier niet slechts onjuist, maar ook onvolledig was ingevuld. Verzekeraar beschikte toen over gegevens die afweken van de bij hem tot dan

toe bekende gegevens en had meteen bij klager of de tussenpersoon aan de bel moeten trekken. Een dergelijk handelen zou in het onderhavige geval ertoe hebben geleid dat alsnog van juiste en volledige gegevens zou zijn uitgegaan, waardoor een beroep op artikel 251 WvK in het geheel niet aan de orde zou zijn gekomen. Ook zou het dan mogelijk zijn geweest klager voor de keuze te stellen een hogere premie te betalen of van de verzekering af te zien.

Klager is van mening dat verzekeraar om de hierna te noemen redenen in redelijkheid geen beroep toekomt op vernietiging.

In de eerste plaats dient het falen van de tussenpersoon niet op klager te worden afgewenteld, omdat de tussenpersoon een positie had die vergelijkbaar is met een hulppersoon. Zijn fouten moeten aan de principaal worden toegerekend. Verzekeraar acht zich ten onrechte niet verantwoordelijk voor de tussenpersoon, omdat het een 'vrij staande' tussenpersoon zou zijn. Hieromtrent dient verzekeraar dan nadere gegevens te verschaffen. Klager acht in dit verband relevant dat verzekeraar op enig moment wist dat de tussenpersoon niet deugde, althans onverantwoorde risico's aanging. Klager had daar geen weet van. Dit roept de vraag op of verzekeraar niet eerder met de tussenpersoon had moeten stoppen, zodat klager niet in de onderhavige positie verzeild had hoeven raken.

In de tweede plaats meent klager dat het beroep van verzekeraar op verzwijging tardief is. Verzekeraar heeft kort na het aangaan van de onderhavige autoverzekering de juiste gegevens omtrent het schadeverleden van klager ontvangen en daarna ruim een jaar gewacht met het onder de aandacht van klager brengen van die gegevens. Door niet tijdig te reageren heeft verzekeraar zijn recht om een beroep te doen op vernietiging verwerkt.

In de derde plaats stelt verzekeraar zich ten onrechte op het standpunt dat hij niet is gehouden tot premierestitutie, terwijl toch het rechtsgevolg van vernietiging behoort te zijn dat de wederzijdse prestaties ongedaan worden gemaakt.

In de vierde plaats meent klager dat verzekeraar ten onrechte een beroep doet op artikel 7.17.1.4 (ontwerp NBW), nu verzekeraar aan klager zelf geen enkele vraag heeft gesteld. Klager heeft slechts op vragen van de tussenpersoon geantwoord, die vervolgens op eigen houtje het formulier heeft ingevuld.

Ten slotte heeft klager tegenover verzekeraar een beroep gedaan op artikel 7.17.1.6 (ontwerp NBW). Verzekeraar heeft zich niet tegen anticiperende toepassing verzet, maar zich op het standpunt gesteld dat hij klager niet zou hebben geaccepteerd indien hij bij de aanvang van de verzekering over de juiste en volledige gegevens zou hebben beschikt. Klager meent dat dit standpunt zonder dat verzekeraar nadere gegevens over zijn destijds gevoerde acceptatiebeleid verstrekt, niet kan worden aanvaard. Het is geen boude bewering te veronderstellen dat verzekeraar klager wel degelijk zou hebben geaccepteerd, zij het tegen een fors hogere premie. Klager heeft zich bereid verklaard een hogere premie te betalen, maar verzekeraar weigert ten onrechte het aangeboden risico te aanvaarden.

De conclusie van het voorgaande is dat verzekeraar bij de uitvoering van de onderhavige verzekeringsovereenkomst niet als een behoorlijk verzekeraar heeft gehandeld en aldus de goede naam, het aanzien van en het vertrouwen in het verzekeringsbedrijf heeft geschaad.

Het standpunt van verzekeraar

De tussenpersoon in kwestie vertegenwoordigt verzekeraar niet bij het sluiten van verzekeringsovereenkomsten en trad dus niet namens verzekeraar op. Er moet worden uitgegaan van een bemiddelingsovereenkomst tussen klager en de

tussenpersoon. Die bestond niet met verzekeraar. Verzekeraar heeft met de tussenpersoon een aanstellingsovereenkomst gesloten om de verhouding bedoeld in de Wet assurantiebemiddelingsbedrijf te regelen. Verzekeraar heeft een acceptatiestop ingesteld voor aanvragen voor verzekeringen waarbij deze tussenpersoon bemiddelt, omdat is gebleken dat via hem te veel slechte risico's werden aangeboden.

Klager erkent in zijn klachtbrief dat het aanvraagformulier voor de verzekering onjuist en onvolledig was ingevuld. Onder andere was het aantal schadevrije jaren niet opgegeven, omdat de bonus/malus-verklaring van de vorige verzekeraar niet was bijgevoegd. Desgevraagd heeft de tussenpersoon aan verzekeraar telefonisch op 26 juni 2001 medegedeeld dat klager negen schadevrije jaren had en toegezegd dat de bonus/malus-verklaring nog zou volgen. Verzekeraar geeft toe dat hij, toen die verklaring uitbleef, niet heeft gerappelleerd, doch dit neemt niet weg dat hij door de onjuiste verklaring over het aantal schadevrije jaren, in dwaling is gebracht en dat hij aan zijn onderzoeksplicht heeft voldaan door telefonisch navraag te doen over het ontbreken van de bonus/malus-verklaring. Volgens verzekeraar kan het niet zo zijn dat een verzekeraar op straffe van verval van het recht om een beroep op verzwijging te doen behoort te controleren of een gegeven antwoord op een gerichte vraag ook juist is. Onjuist is de stelling dat het praktijk is dat een verzekeraar informeert bij de voorgaande verzekeraar naar het aantal schadevrije jaren. Een dergelijk onderzoek vindt alleen in uitzonderlijke gevallen plaats. Een verzekeraar mag erop vertrouwen dat vragen correct worden beantwoord, zodat controle niet nodig is. In het onderhavige geval is dit vertrouwen beschaamd.

Onjuist is de stelling van klager dat de handelingen van de tussenpersoon aan verzekeraar moeten worden toegerekend. Het is vaste jurisprudentie dat handelingen van de tussenpersoon bij het tot stand brengen van de verzekering moeten worden toegerekend aan de verzekeringnemer. In ieder geval is de tussenpersoon niet opgetreden als hulppersoon als bedoeld in artikel 6:76 van het Burgerlijk Wetboek, omdat verzekeraar de tussenpersoon niet heeft gebruikt bij de uitvoering van een op verzekeraar rustende verbintenis bij de acceptatie. Verzekeraar weigert derhalve verantwoordelijkheid te nemen voor de gedragingen van de tussenpersoon.

Het beroep op verzwijging is niet tardief gedaan. De verzekering is 27 juni 2002 vernietigd, omdat de verzwijging kort tevoren was ontdekt naar aanleiding van een aanvraag van klager voor een inboedelverzekering. Verzekeraar meent dat het beroep op vernietiging binnen een redelijke termijn is gedaan. Verzekeraar heeft niet de royementsverklaring van de vorige autoverzekeraar ontvangen.

Verzekeraar meent dat de tussenpersoon onjuiste verklaringen heeft afgelegd, terwijl de tussenpersoon, althans klager zulks wist. Dit rechtvaardigt het besluit om geen premierestitutie te verlenen, zoals is bepaald in artikel 282 van het Wetboek van Koophandel. Niet relevant is of de tussenpersoon daadwerkelijk wel of niet op de hoogte was van de werkelijke situatie. Klager wist dat en het gedrag van de tussenpersoon die namens hem optreedt moet aan hem worden toegerekend. Artikel 7.17.1.4 (ontwerp NBW) bevat niet een andere bepaling op dit punt.

Juist is dat onder omstandigheden kan worden geanticipeerd op de werking van artikel 7.17.1.6 (ontwerp NBW). In het onderhavige geval doet zich echter de in lid 4 van dat artikel bedoelde situatie voor. De door klager aangevraagde inboedelverzekering kwam niet tot stand en een met klager gesloten aansprakelijkheidsverzekering werd door verzekeraar beëindigd. Een redelijk

handelend verzekeraar accepteert geen risico's van aspirant-verzekerden die hun premie niet betalen, een slecht schadeverloop hebben en bovendien onjuiste verklaringen (laten) afleggen. Gelet op de omstandigheden is er geen enkele reden om aan te nemen dat klager zou zijn geaccepteerd. Evenmin kan sprake zijn van toepassing van premiebreuk of bijbetaling van premie. Deze laatste mogelijkheid kent het wetsontwerp terecht niet omdat verzwijging met alleen premiegevolgen dan een loterij zonder nieten zou zijn.
Onder de hiervoor weergegeven omstandigheden meent verzekeraar dat door het beroep op artikel 251 WvK de goede naam van het verzekeringsbedrijf niet is geschaad.

Het commentaar van klager
Klager heeft na kennisneming van het verweer van verzekeraar zijn klacht gehandhaafd.

Het oordeel van de Raad
1. Nu klager aan de tussenpersoon de gegevens heeft verschaft die noodzakelijk waren voor het aangaan van de onderhavige personenautoverzekering en de tussenpersoon vervolgens namens klager een aanvraagformulier voor de onderhavige verzekering bij verzekeraar heeft ingediend, is verdedigbaar het standpunt van verzekeraar dat de tussenpersoon in opdracht van klager heeft bemiddeld bij de totstandkoming van de onderhavige autoverzekering. De omstandigheid dat verzekeraar met de tussenpersoon een zogenoemde aanstellingsovereenkomst verband houdend met de Wet assurantie-bemiddelingsbedrijf heeft gesloten, is in dit opzicht niet van belang. Het oordeel dat de tussenpersoon bij de totstandkoming van de overeenkomst heeft gehandeld in opdracht van klager, brengt mee dat onjuist is de stelling van klager dat het doen van onjuiste en onvolledige opgaven door de tussenpersoon aan verzekeraar moet worden toegerekend.
2. Uit de stukken blijkt dat klager door bemiddeling van dezelfde tussenpersoon bij verzekeraar een op 4 juni 2002 gedagtekende aanvraag voor een inboedelverzekering heeft gedaan. Verzekeraar heeft aangevoerd dat naar aanleiding van die aanvraag controle van gegevens heeft plaatsgevonden en dat daarna bij buitengerechtelijke verklaring van 27 juni 2002 de onderhavige verzekeringsovereenkomst is vernietigd. Bij die door klager niet weerlegde gang van zaken heeft verzekeraar in redelijkheid het standpunt kunnen innemen dat het beroep op artikel 251 WvK niet tardief is. De Raad overweegt in dit verband dat in artikel 4 van de toen geldende Bedrijfsregeling no. 11 is bepaald dat de royementsbevestiging rechtstreeks wordt toegezonden aan degene die om beëindiging van de verzekeringsovereenkomst heeft verzocht. Het had op de weg van klager gelegen om zijn stelling dat verzekeraar kort na het aangaan van de onderhavige personenautoverzekering de beschikking had gekregen over de royementsverklaring, nader toe te lichten. Nu klager dat niet heeft gedaan, kon verzekeraar in redelijkheid volstaan met de betwisting dat hij de royementsverklaring had ontvangen.
3. Verzekeraar heeft zich op het standpunt gesteld dat hij gezien het bepaalde in artikel 282 WvK niet gehouden is de premie terug te betalen. Aan dit standpunt ligt kennelijk ten grondslag dat de nietigheid van de verzekeringsovereenkomst is ontstaan als gevolg van 'list, bedrog of schelmerij' als in dat artikel bedoeld, en dat dit handelen aan klager moet worden toegerekend. Ook dit standpunt is verdedigbaar. Nu uit de door klager ontvangen polis blijkt dat verzekeraar van een aantal schadevrije jaren is uitgegaan dat evident onjuist is, hetgeen klager ook duidelijk moet zijn geweest op grond van de in rekening gebrachte premie, kan in redelijkheid worden aangenomen dat klager in ieder

geval vanaf de ontvangst van de polis wetenschap heeft gehad van de onjuiste opgave.
4. Ten slotte is verdedigbaar het standpunt van verzekeraar dat voldoende aannemelijk is dat hij bij bekendheid met de juiste informatie de onderhavige verzekeringsovereenkomst met klager niet zou hebben gesloten en dat anticiperende toepassing van artikel 7.17.1.4 en 7.17.1.6 (ontwerp) BW niet tot een andere uitkomst leidt. De door verzekeraar genoemde en door klager niet bestreden onjuiste opgave in diens aanvraagformulier is van voldoende gewicht.
5. De slotsom luidt dat verzekeraar niet heeft gehandeld in strijd met de goede naam van het verzekeringsbedrijf, zodat de klacht ongegrond zal worden verklaard.

De beslissing
De Raad verklaart de klacht ongegrond.

Aldus is beslist op 6 december 2004 door mr. M.M. Mendel, voorzitter, drs. C.W.L. de Bouter, mr. R. Cleton en mr. E.M. Dil-Stork, leden van de Raad, in tegenwoordigheid van mr. C.A.M. Splinter, secretaris.

De Voorzitter:

(mr. M.M. Mendel)

De Secretaris:

(mr. C.A.M. Splinter)